

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Tijdvak 2

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr. 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

- 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
- 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B.: Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor het examen management & organisatie HAVO kunnen maximaal 66 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is verder de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1

Maximumscore 1

- 1 indirecte distributie
Wessanen verkoopt de producten aan de consumenten via supermarkten.

Maximumscore 2

- 2 een van onderstaande mogelijkheden:
- blijft gelijk als Wessanen uitsluitend het vervoer uitbesteedt
  - wordt langer als Wessanen de producten gaat verkopen aan een groothandelaar die vervolgens de bevoorrading van de supermarkten gaat verzorgen

Maximumscore 2

- 3 voorbeelden van juiste antwoorden:
- omscholing en overplaatsing naar andere functie
  - beëindigen van uitzendcontracten
  - de onderneming die de bevoorrading overneemt, neemt ook personeel over
  - afvloeiing door natuurlijke verloop

Opgave 2

Maximumscore 2

- 4 • huisvestings- en inventariskosten van Rigter-Sport in 2003: $\frac{41,8}{517} \times 100\% = 8,1\%$ 1
- Het gemiddelde voor sportspeciaalzaken in Nederland is 7,4%.
De huisvestings- en inventariskosten van Rigtersport zijn als percentage van de omzet hoger dan van het gemiddelde van de sportzaken in Nederland 1

Maximumscore 3

- 5 • wijziging inkoopwaarde: $\frac{(517 - 196,5) - (539 - 204,8)}{539 - 204,8} \times 100\% = -4,1\%$ 1
- wijziging omzet: $\frac{517 - 539}{539} \times 100\% = -4,1\%$ 1
- De inkoopwaarde van de verkochte goederen is met eenzelfde percentage gedaald als de omzet 1

Maximumscore 1

- 6 voorbeelden van juiste antwoorden:
- de bouw van de ijsbaan kan niet doorgaan
  - skaten is een rage, die weer kan verdwijnen
  - door de opkomst van nieuw jong schaatstalent verdwijnt de populariteit van Anita als schaatser
  - vestiging van nieuwe speciaalzaken

Maximumscore 1

- 7 Uit de zinsnede: “De sportzaak zal zich nog nadrukkelijker moeten onderscheiden door een keuze voor bepaalde doelgroepen ...”.

Maximumscore 2

- 8 • Het rekening-courantkrediet kan gemakkelijker aangepast worden aan de kredietbehoefte van de onderneming,
• bij een langlopende lening kan dat niet

1
1

Maximumscore 4

- 9 Liquiditeitsbegroting Rigter Sport december 2004.

	<i>Bedragen in euro's</i>
<i>Ontvangsten:</i>	
Verkoop oude voorraden	125.500
<i>Uitgaven:</i>	
Betaling leveranciers	52.000
Aanschaf inventaris	85.600
Installatiekosten inventaris	2.900
Bijbetaling bedrijfsauto	14.000
Overige uitgaven	<u>15.500</u>
Totale uitgaven	170.000
Toename/Afname liquide middelen	- 44.500
Liquide middelen op 1 december 2004	5.000
Liquide middelen op 31 december 2004	- 39.500

Opmerking

Ontvangsten maximaal 1 punt, uitgaven maximaal 2 punten en liquide middelen maximaal 1 punt toekennen.

Maximumscore 4

- 10 Balans per 1 januari 2005 (bedragen in euro's)

<i>Vaste activa</i>		<i>Eigen vermogen</i>	
Inventaris	88.500	Eigen vermogen	81.500
Bedrijfsauto	16.000	<i>Lang vreemd vermogen</i>	
<i>Vlottende activa</i>		Lening bank	24.500
Voorraad	159.000	<i>Kort vreemd vermogen</i>	
Vooruitbetaalde bedragen	3.000	Crediteuren	145.500
Kas	<u>500</u>	Rekening-courantkrediet	<u>15.500</u>
Totaal	267.000	Totaal	267.000

Opmerking:

Voor het juist opstellen van de debetzijde van de balans maximaal 2 punten toekennen, voor de creditzijde eveneens maximaal 2 punten toekennen.

Maximumscore 2

- 11 • Uit de balans blijkt dat bij een langlopende lening van €24.500,- het rekening-courantkrediet €15.500,- moet bedragen. De bank wil een rekening-courantkrediet verstrekken van €20.000,-. Aan de eerste voorwaarde is voldaan
• De geschatte winst is €53.700,-. De eis was een minimale winst van €50.000,-. Aan beide voorwaarden is voldaan, Kees en Anita zullen het ondernemingsplan uitvoeren

1
1

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Opgave 3

Maximumscore 2

- 12 • Financiële vaste activa, 1
 • ‘financieel’ omdat het een aandelenbezit betreft en ‘vast’ omdat KPN een gezamenlijk belang in Cesky Telcom heeft met Swisscom. Dit aandelenbezit kan niet aangemerkt worden als een tijdelijk belegging 1

Maximumscore 2

- 13 • Verbeteren, omdat het vreemd vermogen zal afnemen en 1
 • het eigen vermogen gelijk blijft 1

Opmerking

Wanneer de kandidaat in zijn antwoord ook het mogelijke resultaat van de verkoop betrokken heeft, dit niet fout rekenen.

Maximumscore 2

- 14 voorbeelden van juiste antwoorden:
 • past niet meer in de strategie van KPN
 • het rendement van Cesky Telcom was te laag
 • de hoge rentelasten hadden een negatief effect op de rentabiliteit van het eigen vermogen
 • minder risico voor de verstrekkers van het vreemd vermogen

Opgave 4

Maximumscore 1

- 15 De schuldrest na 12 maanden is gelijk aan het kredietbedrag.

Maximumscore 2

- 16 totaal van de maandbedragen: $12 \times 49 + 60 \times 160,71 = \text{€}10.230,60$
 totale rente: $10.230,60 - 8.059,21 = \text{€}2.171,39$.

Maximumscore 2

- 17 De koper moet ook een aanbetaling doen van €3.065,79 die niet verwerkt is in de €49,- per maand.
of
 €49,- Geldt alleen in het eerste jaar, waarin alleen rente wordt betaald. In de 60 volgende maanden moet €160,71 per maand worden betaald.

Opgave 5

Maximumscore 3

- 18 • betalingswijze A: $250 + 3.500 \times 0,94 = \text{€}3.540,-$ 1
 • betalingswijze B: $1.875 + 1.875 \times 1,05^{-2} = 1.875 + 1.700,68 = \text{€}3.575,68$ 2

Maximumscore 1

- 19 Uit de voorwaarde dat Max-Havelaar een toeslag geeft op de wereldmarktprijs.

Maximumscore 1

- 20 voorbeelden van juiste antwoorden:
 • vergroot herkenbaarheid van het product
 • het nieuwe logo is internationaal

Maximumscore 2

- 21 $0,34 \times 2,00 - 0,05 \times 1,70 = 0,595$ ($\rightarrow \text{€}0,60$)

Maximumscore 1

22   $\frac{8 - 6,80}{6,80} \times 100\% = 17,65\%$

Maximumscore 3

23   $840 \times (35 + 63) + 420 \times (112 + 24) = 139.440$ kopjes koffie per jaar
dat is $139.440 \times 7,5 = 1.045.800$ gram, afgerond 1.046 kilogram per jaar

Maximumscore 3

24 verbruikskosten per jaar Max-Havelaar $1.046 \times 1,08 \times 8 = 9.037,44$
verbruikskosten CM-koffie $1.046 \times 6,80 = \underline{7.112,80}$
toename verbruikskosten $\underline{\underline{\text{€}1.924,64}}$

Maximumscore 1

25 toename jaarlijkse onderhoudskosten €120,-

Maximumscore 3

- 26 De school zal niet kiezen voor Max-Havelaar:
- aan voorwaarde *a* is volgens het antwoord van vraag 19 of 21 voldaan 1
  - aan voorwaarde *b* wordt niet voldaan:
de toename van de jaarlijkse kosten is: $1.924,64 + 120 = \text{€}2.044,64$
toename jaarlijkse bijdragen:
maximale bijdrage school €250,-
verhoging van 5% van het basisbedrag is $0,05 \times 6.000 = \text{€}300,-$
totale maximale bijdrage €550,-
toename bijdrage < toename kosten 2

Opgave 6

Maximumscore 2

27   $0,24 \times (16,4 \times 1,004^3) = 3,983 \rightarrow 4$ miljoen

Maximumscore 2

28   $\frac{4,0 - 3,7}{3,7} \times 100\% = 8,108\% \rightarrow 8\%$

Maximumscore 2

29 verwachte kosten: $(950.000 + 250.000) - 50.000 = \text{€}1.150.000,-$

Maximumscore 2

- 30 • $950.000 \times 1,08 = 1.026.000$
 $1.026.000 - 1.150.000 = - \text{€}124.000,-$ 1
- De voedingssupplementen zijn naar verwachting in 2008 verliesgevend, Sanitel zal de voedingssupplementen per 1 januari 2006 uit de markt nemen 1

Opgave 7**Maximumscore 2**

$$31 \quad \square \quad \frac{212.100}{505.000} \times 100\% = 42\%$$

Maximumscore 1

$$32 \quad \square \quad 170 \times 1,42 = \text{€}241,40$$

Maximumscore 2

33	□	omzet	573.680
		inkoopwaarde	<u>404.000</u>
			169.680
		bedrijfskosten	<u>157.500</u>
		nettowinst	€12.180,-

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.
Zend de gegevens uiterlijk op 24 juni naar de Citogroep.

Einde